

find. Hvor megen eller hvor liden Vægt man end vil lægge paa de locale Forhold, hvorunder et Menneſte fødes, ſaa ſynes det i alt ſald klart, at naar Menneſtet ganſte giver ſig hen til Paavirkning af diſſe Forhold i den tidlige Alder, ſaa vilde de ogſaa have Indflydſe, en Indflydſe, ſom altsaa vilde være udebleven, hvis ikke netop diſſe locale Forhold havde givet Anledning til denne beſtemte Hengivelse. En af Jerichaus bedſte Barndomsførnøielſer var at roe og ſeile; han eiede en lille Slup paa en god Alens Længde, ſom var det bedſte Børneſkib i hele Byen, og det var altid en Begivenhed, naar han var ned ved Stranden med dette Skib, der undertiden kunde ſeile ſaa ſtærkt, at det ſnapt kunde indhentes af en almindelig Baad. Hyppigt gif Drengen ud paa de meſt eventyrlige Seiladſer, og han blev fortrolig med Havet i alle dets Nuancer; han fiſkede og jagede. Han mindes endnu den Heruykkelse, han følte, da han ſå den første And i Flugten. Paa Havet har Jerichau maaffet i ſin Barndom ſet hint Syn, ſom han aldrig har kunnet glemme. Hiſtude, hvor i Aftenrøden Himlen mødes med Havet, langt langt derude, derhen ſtundede Barnets Længſel. Men denne Længſel mod det Ubeſtemte, ſom ligger os Menneſter ſaa nær, denne Higen mod det Ubeſendte, der ſaa lidet vilde tilfredſtilles, hvis den, der ſølte Ultraa mod hint roſenrødemende Maal, blev henſlyttet til det Punkt, han onſkede, fordi det virkelige Maal dog alligevel blev ham lige fjernt, denne Længſel, denne Higen, ſom vi ſaa ofte føle i Naturen, er et Wiſſede paa den aandige Higen mod Ideale, ſom dog aldrig ſal naaes, ſom altid bliver liggende i fjern Herlighed. Hvad Barnet Jerichau i denne Retning ſaae paa Havet, har han aldrig forglemt; ſom Mand har han beholdt denne Længſel mod det fjerne Ubeſendte, ſom han altid har beholdt ſin Kjerlighed til ſelve Havet, hvor han lærte denne Længſel. Johan Thomſas Lundbye vilde engang give et Portrait af Jerichau, der ſkulde karakteriſere hele hans Individualitet, og han gjorde en udmærket Tegning, der nu befinder ſig i Maleren Læſſes Samlinger. Paa det ſagte berøgede Hav ſidder Jerichau alene i en Baad, tungſindigt ſeende ned i det grønne Dyb. Denne drømmende Grubler, ſom Lundbye har givet, er ganſte viſt ogſaa et Hovedtræk i hans Charakter.

Fra den tidlige Barndom beſtættede Jerichau ſig med Tegning og Udſkipping i Papir, og da der engang kom en Tegnelærer til Alſens, blev han ſendt til denne, hos hvem han tegnede med ſtor Uegjerrighed, ſaa at han ſnart overgik alle de andre Elever. I Skolen derimod gif det ſmaa; Læreren forſtod ikke at vække Interesſe hos Drengen, der havde langt mere Lyſt til raſke Drengesførnøielſer; han havde lært Frihed i det frie Hjem, Evang var ham en Uting, og han betænkte ſig ſaameget mindre paa at følge ſin Lyſt, ſom hans tidligt udviklede Reflection og psykologiſke Blik ſagde ham, at det var de ubetydeligſte, de daarligeſte Drengene, ſom nød Lærernes Indeſt. Kun i Skrivning var han fremmelig, men det er meget intereſſant at ſee, hvorledes den Jerichaueſke Oppoſitionsaand allerede her gjorde ſig gjeldende. Læreren havde en vis pedantiſk Wiſe at ſkrive paa, og denne Wiſe vilde Drengen ikke følge. Han ſatte ſtore Sping paa Bogſtaverne, og herover laae han og Læreren i en beſtändig Krig, men da Præſten kom for at inſpicere Skolen, roſte han Jerichaus Skrifts fremfor alle de andre Drenges — til liden Glæde for Læreren, der opponerede, men herved kun bevirkede, at Præſten roſte deſto ivrigere. Som Tak for denne Anerkjendſe beſluttede da Jerichau, at han vilde blive en ſtink Conſtmand, hvilket han ogſaa holdt, og han kunde gjøre det ſaameget lettere, ſom Præſten ikke lagde Vægt paa Udenadslæsning, men derimod vilde, at man ſkulde forſtaa, hvad man læste, og med Henſyn til Opfattelſe ſkulde Ingen kunne klage over Adolph Jerichau.

Inden Confirmationen havde Jerichau foretaget en Reife til Hlenſborg med ſin Halvbrøder, ſom der havde lært Handelen og vilde beſøge ſin forrige Principal. Her fik han for første Gang Indblik i den tydiſte Fornemhed, ſom forbeholdt ſig at tale Danſk til de fremmede, ſjøndt de dagligt talte dette Sprog til Xjenefolkene. Han indtrak et formeeligt Had til Tydſkeden i Sleſvig, og da han nogle Aar efter traf denne Tydſkhed i ſelve Kjøbenhavn paa Konſtademiets, førte det til, at han paa Malerſkolen truede Sleſvigholſternerne med Prygl, hvis de ikke holdt op med deres hoiræſtede Tydſk. En anden lidt senere Reife til Kjøbenhavn gjorde intet væſentligt Indtryk paa den trettenaars Dreng, og med Jubel gjenſaae han Alſens Kirke. I dette Mellemrum var Paſtor Blædelſ Familie kommen til Alſens og da den hjemvendende gif op ad „Storegade“, mødte han et Par af Sønerne. Han bemærkede, at de med ſtor Nyſgjerrighed ſaae efter ham: de vidſte, at det var den navnkundige Slagsbrøder Adolph Jerichau, ſom var vendt tilbage fra en ſtor Kjøbenhavnsreife. Det varede ikke mange Dage, før han gjorde Bekjendſkab med diſſe nye Drengene, og da han fra ſin tidlige Ungdom havde følt en uimodſtaelig Trang til at ſlutte et varmt Venſkab, for hvilket Adolph Baumann, en Søn af Byens Læge, forſt var Gjenſtand, indtraadte der ſnart et trofaſt Forhold mellem ham og Blædelſ Drengene. Førſt følte han ſig meſt hendraget til den ældre Carl, men da den yngre Nicolai udviklede ſig langt ſuikkere og mere aandigt, blev denne hans

bedſte Ven, og deres Venſkab er ſtadigt vedligeholdt gjennem Aarenes Løb.

Opindeligt var det beſtemt, at Jerichau ſkulde være Stibbygger, men da han ingen Plads kunde faae, beſluttede Moderen at prøve, hvad han kunde udrette med denne Tegn, hvortil han havde ſaa megen Kjerlighed, og da han var fjorten Aar gammel, ſatte hun ham altsaa i Malerlære i Odense. En Læredrengs Stilling i ſin Tid var ſikkert endnu mere underordnet end den er nu; han blev brugt til det lavſte Arbeide, ſkulde baade være her og der, og af Alle blev han behandlet ſom deres Dreng og Tjener, for ikke at ſige Slave. Og ſom Læredreng ſkulde nu Jerichau ſtaa ſig til Ro, han, ſom i ſit Hjem havde nydt den meſt ubundne Frihed, han, ſom der havde udviklet ſin Selvſtændighedsfølelſe, han, ſom elſtede Naturen og maatte leve i den, han, ſom var vant til i alt ſald i een Henseende at have en overlegen Stilling, han ſkulde nu lade ſig lukke inde i Meſters snevre Rum, ſammen med raue, aandløſe, ſimple Læredrengene! Hvor let han end altsaa lærte hvad der fordras af en Malerſvend, hvor meget han end mærkede, at han var Meſters Dieſteen, og hvor ſtor Hjelp han end følte, han kunde yde denne, navnligt med Henſyn til det „finere“ Arbeide — det hjalp dog Allſammen ikke, thi han ſaae, at de vigtigſte Aar af hans Liv vilde være ſpidte, hvis han ſkulde ſtaa Læren ud, og han deſerterede og var atter i det fjære Alſens. Han foreſtillede ſin Moder det Ufornuftige i den afſluttede Contract og erklærede hende, at han nu vilde til Kjøbenhavn og ſtudere paa Konſtademiets. Moderen gav efter for hans Foreſtilling, og hun beſluttede ſelv at reife til Kjøbenhavn med Drengen. Lykkeligt kom de igjennem Odense, hvor Meſter ſich jo ved Politiet kunde have grebet den Vortrømte, hvorfor denne ogſaa hele Tiden holdt ſig parat til at ſpringe af Vognen, hvis der ſkulde viſe ſig noget ſjendeligt.

I Kjøbenhavn kom Jerichau til at tegne privat hos Profeſſor Heſch, og om Aftenen gif han deſuden paa Akademietſ Skoler; han gjorde hurtige Fremſtrid og kom ſnart ind paa Modelſkolen. En Jævnaldrende fra Alſens, Danſk Dreyer, var nogen Tid forud kommen til Akademiet, paa hvis Skoler han alt var langt fremme. Medens Adolph Jerichau havde løbet paa Spektakler med de andre Drengene i Alſens, ſad Dreyer altid hjemme hos ſin Moder og tegnede, og han robede allerede tidligt Talent og en ualmindelig Kjerlighed til Konſten. Da Jerichau altsaa begyndte, var Dreyer langt forud; han gjaldt for den bedſte Tegner blandt Akademietſ Ungdom. Denne Dreyer var ret en værdig Modſtander for Jerichau i den uundgaelige Kamp. I Alſens havde man alt hørt Meget om hans Genie, og nu fortaltes der ſtadigt Mere til hans Roes fra Kjøbenhavn. Hvis Danſk ikke kunde overvindes, hvilket Værd havde da Jerichaus Liv — hvad vilde de da ſige i Alſens? — Det første Kvartal, da Jerichau tegnede paa Sidsſkolen, tegnede Danſk paa Modelſkolen en af de bedſte Modelſkulpturer, ſom er bleven tegnet i Kjøbenhavn, og Profeſſor Freund vilde ſtrag give ham den ſtore Solmedaille derfor, men heldigviſt for Jerichau var det et Sommerkvartal, hvor der ingen Medailler kunde falde. Snart avancerede Jerichau imidlertid ind paa Modelſkolen, og i Vinterkvartalet concurrerede da de to Kæmper til den lille Solmedaille. Dreyer ſagde om Jerichau, at han tegnede ſaa hans Dine gniftrede og hans Kinder blufſede, Dreyer tegnede ſelv godt og ſittigt, men da Tegningerne vare ophængte til Bedømmelſe, viſte det ſig dog, at Jerichau vandt Prifen — ham alene tilkjendtes Medaillen. Kvartalet derefter vandt Jerichau — atter alene — den ſtore Solmedaille, medens Dreyer da opnaaede at faae den lille, og nu gjorde han en Triumphreife til Alſens, hvor Nicolai Blædel kom ham imøde fra Odense Latinſkole, og den derpaa følgende Sommer anſeer han ſom den lykkeligſte i ſit Liv.

Nu var Jerichau altsaa et Genie, thi han havde jo ikke blot overvundet Dreyer, men han blev endog anſeet for den bedſte Tegner paa hele Akademiet. Al denne Værd kunde han imidlertid ikke taale, han frygtede for at frembringe noget mindre Godt og at tilſætte det nys erhvervede Renommée, han blev ængſtelig og doven, begyndte at forfalde til Willardſpil og andre Daarligheder. Endel Tid anvendte han vel til Læsning, hvortil han ſaa heiligt trængte; men han var dog forſabt for ſig ſelv, og hvormeget han end led af Samvittighedsnaag, kunde han ikke reife ſig; det drømmende Grubleri bemægtigede ſig ham mere og mere, og han beſtættede ſig ideligt med Planer om at gaae til Amerikas Urfkove. I denne Periode beſtod hans Omgang væſentligt af Nicolai Blædel og af de jævnaldrende Konſtſkæller L. Brølich, Lundbye og Læſſe. Det af Dehlenſchlæger og Grundtvig ſaae kraftigt vakte Liv i nordiſk Retning paavirkede ſtærkt de unge Konſtmere, navnligt ſluttede de ſig til Grundtvig, ſom de ſtadigt hørte i Prædikener og Forelæsninger, og nordiſke Motiver vare gjennemgaaende i deres Tegninger fra denne Tid. Paa Udſtillingen 1837 findes ogſaa en Balder af Jerichau, ſom imidlertid gjorde ringe Virkning. — Det er vel ogſaa tvivlſomt, om den nordiſke Mythologi overhovedet er ſtikket til billedlig eller i alt ſald til plaſtiſt Fremſtilling. Som Betingelſe for en ſaadan ſpecific nordiſk Konſt ſynes man at maatte opſtille den Fordring, at der ſtabtes en sær-

egen nordiſk Skjønhedsform, men denne har hidtil ikke ſtaffet ſig noget Udtryk; vi have enten kun ſet nordiſke Skikkelſer i en mere eller mindre udpræget græſk Stil eller — noget Uſkjønt. Skulde den nordiſke Mythologi overhovedet være ligeſaa rig paa Skjønheds motiver ſom den græſke? Er det vel Skjønhed, ſom giver vor Gudelære dens Eiendommelighed? Eller hvor ligger vel Grunden til den Tvivl, ſom altid er fremſtaaet ligeoverfor den billedlige Behandling af nordiſke Motiver? I Dehlenſchlægers Uſhandling mod Abrahamſon 1808 findes en, ſom det ſynes os, ret dybſindig og i denne Henseende oplyſende Bemærkning. „Hvad ere de fleſte nordiſke Myther,“ ſiger Dehlenſchlæger, „de fleſte eddaiffe Fragmenter Andet end Forfølg paa at udtale Naturens Hemmeligheder og at viſe Aarſagen til Tingene? Denne Grandſten efter Aarſagen er den nordiſke Lands eiendommelige Særkjende, ſaaledes ſom den græſke mere dvælede ved at forſkjønne ſig Virkningerne.“ Hvis denne Bemærkning, ſom det ſynes os, er træffende, vil den ogſaa finde Anvendelſe paa Spørgsmaalet om, hvorvidt den nordiſke Mythologi overhovedet er ſtikket til billedlig Fremſtilling. Netop Virkningerne ere ſtikkede til konſtneriſk Behandling; den mythologiſke Aarſag beholder altid Noget af ſin hemmelighedsfulde Uſynlighed, den ligger langt mere for Tanken og Phantaſien end for Øiet, og den ſynes i alt ſald ligeoverfor Billedhuggerkonſten, den abſolut legemlige Konſt, at faſtholde ſin reent aandige Charakter. Vi kunne ikke her gaae nærmere ind paa dette Spørgsmaal, der maa ligge den danſke Konſt ſaa ſtærkt paa Hjerte, dette Spørgsmaal, til hvis Beſvarelſe Thorvaldsen har givet et væſentligt Bidrag ved ſin fuldkomne Utilboielighed for nordiſke Motiver. Den omaltede Balder og Thorſkizzen til Fredericiamonumentet ere de to enſte nordiſke Arbeider af Jerichau.

Vi vende altsaa tilbage til den Udovlingshiſtorie, vi for et Dieblik have forladt. Jerichau havde ikke haft videre Glæde af ſin Balder, og ſjøndt han i Aaret 1838 udtillerede en Gruppe „Tro, Haab og Kjerlighed“, en „Amor-Statue“ og en Skizze til et Grauminde, vare diſſe Aar dog uden væſentligt Reſultat for hans Konſt. Han havde ikke endnu endt ſine akademiſke Studier, og kunde altsaa ikke faae Stipendier, hans Lungſind tog beſtändig mere og mere Overhaand; bort maatte han, bort fra dette snevre og ſmaaſte Liv, ud i Verden mod den fjerne ubeſendte Herlighed. En ung Digter beſluttede ſig til at være hans Reifeſælle paa en Jodvandring til Rom, men da det kom til Stykket, blev Digteren utro. I denne Periode var det, at Thorald Læſſe med opoffrende Venſkab beſtändig ſøgte Jerichau, han ſaae, hvormeget han led, han havde fattet Godhed og Kjerlighed for ham, og han vilde ikke, før han fik aabnet ham en Hælfens Dør. Læſſe havde gjort Bekjendſkab med en ældre Dame, Fruen Preymann, ſom var Malerinde og med Kjerlighed fulgte enhver Yttring af konſtneriſk Liv. Hun havde fra Tid til anden ſammenparet en lille Capital, ſom hun vilde benytte til en Romereife. Læſſe præſenterede nu Jerichau for denne Dame; hun syntes ſtrag ſaa godt om hans Dine og kunde ſee, at han maatte være et ſtort Genie. Læſſe begejſtrede hende da for den Tanke, at hun ſkulde reife til Rom og tage Jerichau med. Det blev beſluttet, og de to Reifeſæller ſøgte hos Marinen om Tilladelſe til at maatte gaae med Fregatten Kota, ſom Regeringen i 1838 ſendte til Italien for at afhente Thorvaldsen og hans Værker. Kun Jerichau fik imidlertid Tilladelſen og ſaa var den gode Fruen ſaa ædelmodig, at hun offrede ham Halvdelen af ſine Reife-penge — men hun var ogſaa viſ paa, at han ſkulde blive noget Stort.

Da Jerichau ſagde ſin Moder Farvel, udtalte denne det troſtſige Haab, at det nok vilde gaae ham godt, men han ſelv var lige ſaa ſikker paa, at hans Liv var betydningsloſt, ſom han var viſ paa, at Solen vilde ſtaa op næſte Dag og belyſe hans Glendighed. Han gif ombord i Fregatten, hvor han hele Reifen igjennem beſandt ſig ſom i et pinligt Hængſel; de unge Søofficerer overſaae ham, ja vilde ſtundom endog more ſig over ham, og mange Gange ſtod han ved Rælingen med den Tanke, om det dog ikke var bedſt „at gjøre det af“ ſtrag. Endelig naaede han da Livorno og Rom, hvor hans Indtrædſe var følgende: Concertmeſter Brølich var ſaa god at aflevere og forlade ham i „Café Greco“, ſom om han havde været en Paſke, og han var jo heller ikke ſtort Andet, thi han kunde hørten tale eller forſtaa et Ord. Alt, hvad han havde til Introduction i Rom, var et lille anbefalingsbrev fra J. L. Lund til Blund. Dette viſte han til Opvarteren (den berømte Pietro), ſom førte ham hen til en ſtor Tydſker, der beſkrev Blunds Bolig ſaa heldigt, at Jerichau virkelig fandt derhen og blev modtagen, ſom om han kunde have været en nær Slægting. Fra dette Dieblik ſmilede Verden paany og Haabet begyndte at røre ſig. Blund førte ham ſtrag til Thorvaldsens ſtore Atelier, hvor de traf den verdensberømte, gigantiske Landsmand. „Det er en ung Konſtner, ſom er kommen med Fregatten,“ ſagde Blund, og Thorvaldsen omfavnede og kyſede Jerichau to Gange; det ſmilede noget for ham, og efterat Thorvaldsen havde tilkudt ham Alt, hvad han og hans Atelier kunde yde, forlod Jerichau, beruſet af Glæde, Atelieret og gif med Blund til Lepre,